

Rakennusvalvonnan laadunohjaus:

*Rakennuksen E-luvun laskenta
ja energiatehokkuus*

OULU

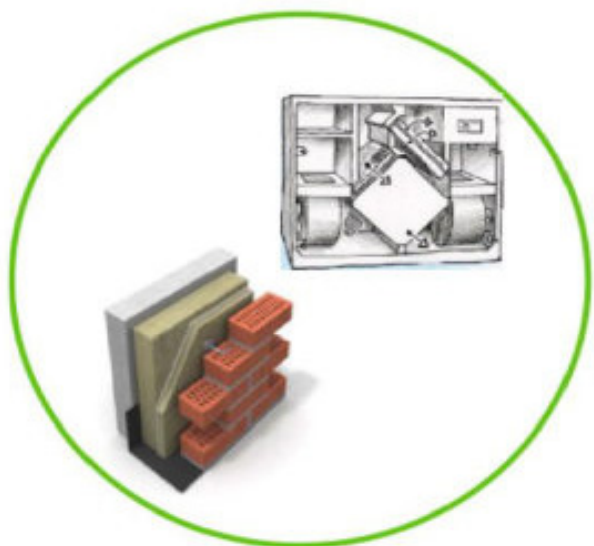

Rakennusvalvonta, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut,
Solistinkatu 2, Ympäristötalo 1. krs.

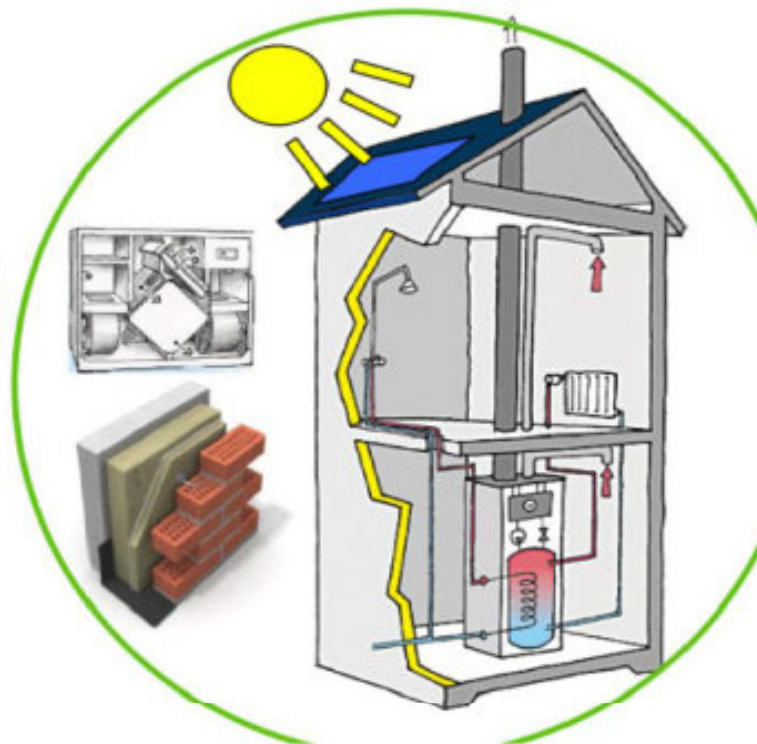

Mikä E-luku?

Lämpöhäviöt

Kokonaisenergia

OULU

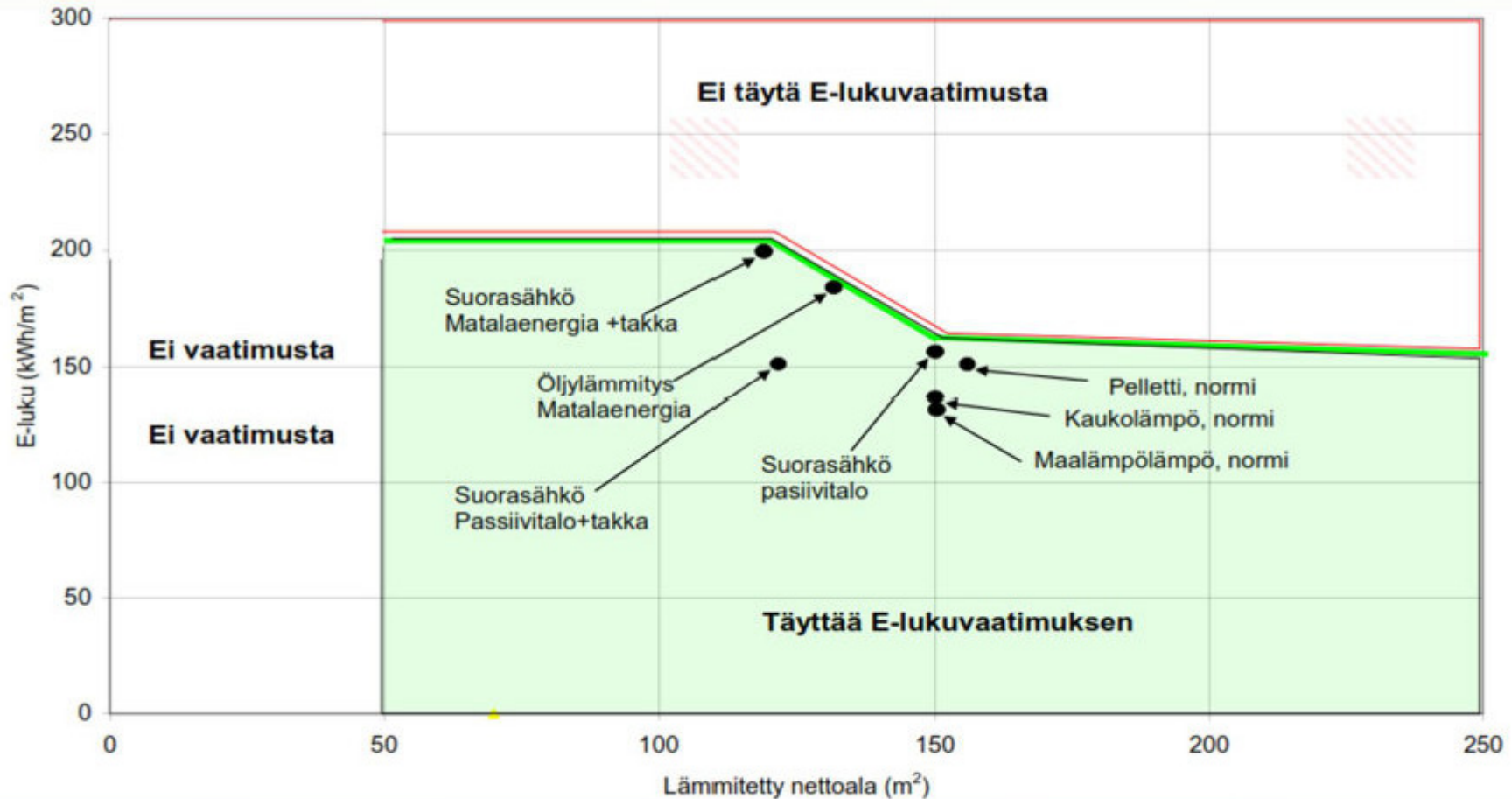
Rakennusvalvonta, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut,
Solistinkatu 2, Ympäristötalo 1. krs.

Mikä E-luku?

- *E-luku on energiamuotojen kertoimilla painotettu rakennuksen vuotuinen ostoenergiankulutus rakennustyyppin standardikäytöllä lämmitettyä nettoalaa kohden*
- *E-luku ei saa ylittää rakennustyypille määrättyä enimmäisarvoa*

Mikä E-luku?

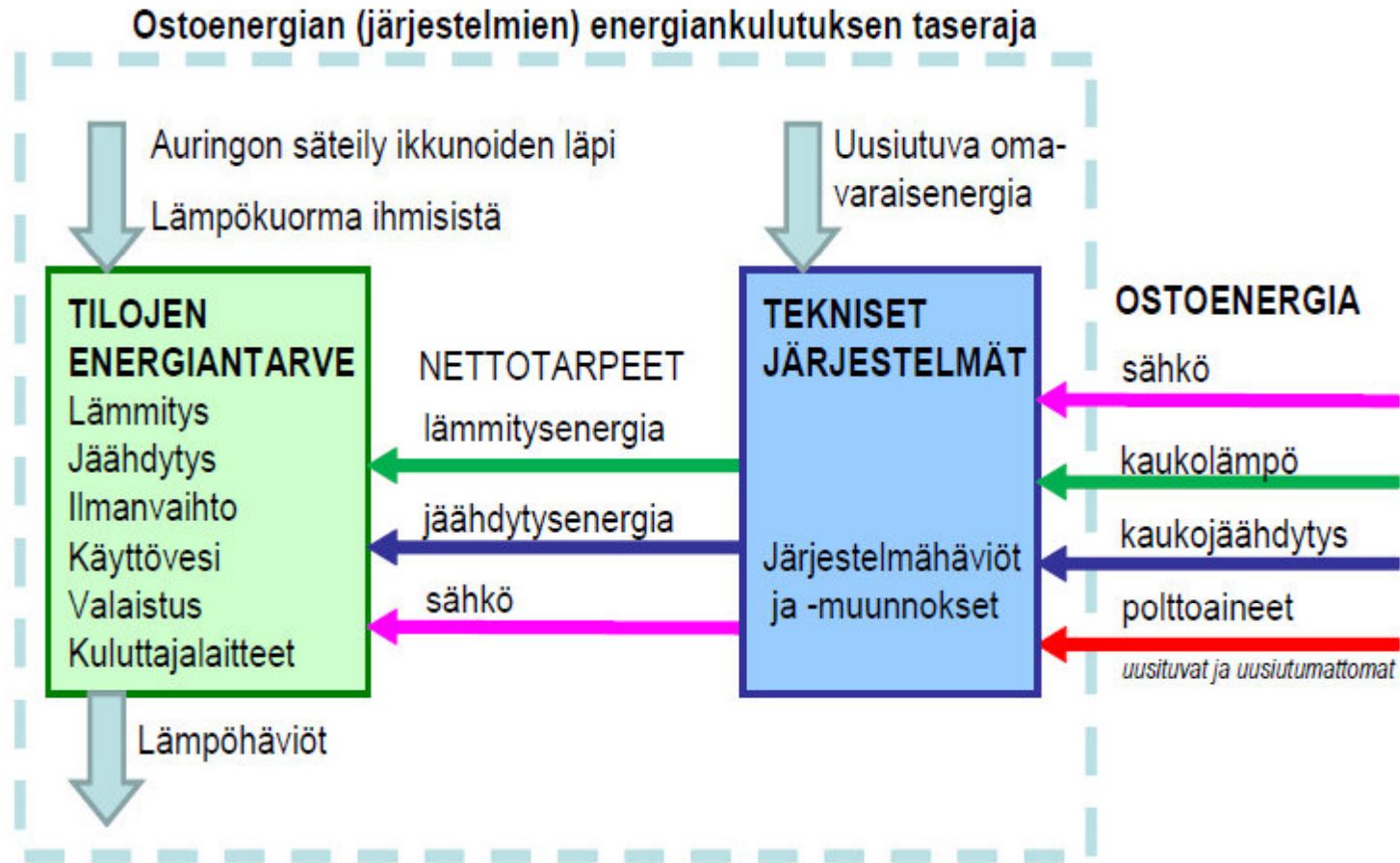
OULU

Rakennusvalvonta, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut,
Solistinkatu 2, Ympäristötalo 1. krs.

Mikä E-luku?

OULU

Rakennusvalvonta, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut,
Solistinkatu 2, Ympäristötalo 1. krs.

Mikä E-luku?

E-luvun laskentaesimerkki kaukolämpötalosta:

RAKENNUKSEEN
OSTETTU
ENERGIA

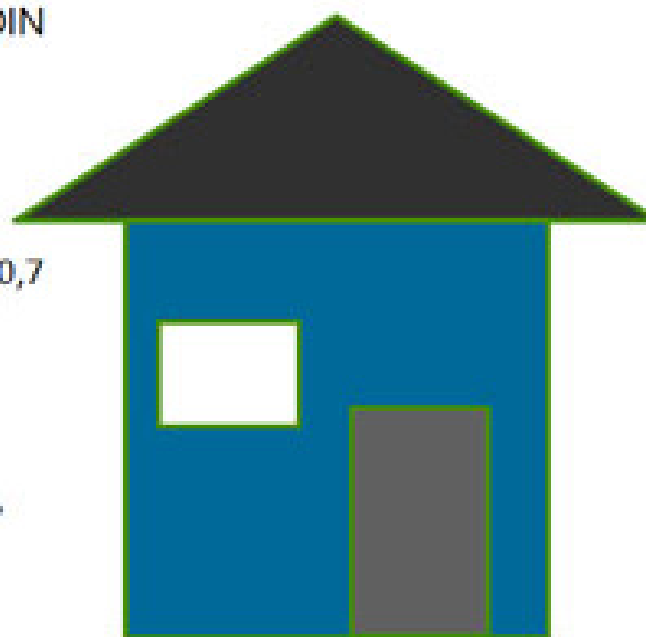
ENERGIAMUODON
KERROIN

Lämpö
100 kWh/m²

Sähkö
50 kWh/m²

Kaukolämpö 0,7

Sähkö 1,7

Kokonais-
energiankulutus
eli E-luku

$$100 \times 0,7 \\ + \\ 50 \times 1,7$$

$$= 155 \text{ kWh/m}^2$$

OULU

Rakennusvalvonta, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut,
Solistinkatu 2, Ympäristötalo 1. krs.

Mikä E-luku?

Energiamuotojen kertoimet:

Ostoenergian tarve (kWh/m ² a)	Energiamuodon kerroin
Sähkö	1.7
Kaukolämpö	0.7
Kaukojäähdytys	0.4
Polttoaineet, uusiutuvat	0.5
Polttoaineet, fossiiliset	1.0

OULU

Rakennusvalvonta, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut,
Solistinkatu 2, Ympäristötalo 1. krs.

Esimerkkitalo

- *1-kerroksinen,*
- *suorakaiteen muotoinen pohjakuva*
- *150 m² lämmitettyä nettoalaa*
- *Tasauslaskennassa käytetty Oulun tavoitetasoa*

OULU

Rakennusvalvonta, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut,
Solistinkatu 2, Ympäristötalo 1. krs.

Esimerkkitalo

Lämmitetty nettoala	A_{netto}, m^2	150		Huonekorkeus	m	2,5	
Kerrostasoala	A_{kerros}, m^2	162,75					
	vert.arvo	suun.arvo			vert.ratkaisu	suun.ratkaisu	
Rakennusosa	U_i W/(m ² ·K)	U_i W/(m ² ·K)	A_i m ²		H_{joht} W/K	H_{joht} W/K	
US	0,17	0,17	125,0		21,3	21,3	
YP	0,09	0,09	150,0		13,5	13,5	
AP	0,16	0,12	150,0		24,0	18,0	
IKK	1,0	0,8	24,4	vert.arvo IKK 24,4	24,4	19,5	
OVI	1,0	0,8	6,4		6,4	5,1	
		A_{vaippa}, m^2	455,8				
					YHTEENSÄ	89,6	77,4

OULU

Rakennusvalvonta, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut,
Solistinkatu 2, Ympäristötalo 1. krs.

Esimerkkitalo

	vert.arvo	suun.arvo		vert.ratkaisu	suun.ratkaisu	
Kylmäsilat	Ψ_k	Ψ_k	l_k	$H_{\text{kylmäsilat}}$	$H_{\text{kylmäsilat}}$	
	W/(m·K)	W/(m·K)	m	W/K	W/K	
	US-US	0,04	0,04	10,0	0,4	0,4
	YP-US	0,05	0,05	50,0	2,5	2,5
	VP-US	0,05	0,05	0,0	0,0	0,0
	AP-US	0,10	0,06	50,0	5,0	3,0
IKK&OVI-US	0,04	0,04	40,0	1,6	1,6	
				YHTEENSÄ	9,5	7,5
Vaipan vuotoilma	vert.arvo	suun.arvo		vert.ratkaisu	suun.ratkaisu	
	q_{50} , m ³ /(h·m ²)			$H_{\text{vuotoilma}}$	$H_{\text{vuotoilma}}$	
	kerrosten lkm			W/K	W/K	
	$q_{\text{vuotoilma}}$, m ³ /s					
	2,0	0,6		YHTEENSÄ	8,7	2,6
	1	1				
	0,0072	0,0022				

OULU

Rakennusvalvonta, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut,
Solistinkatu 2, Ympäristötalo 1. krs.

Esimerkkitalo

	vert.arvo	suun.arvo		vert.ratkaisu	suun.ratkaisu	
Ilmanvaihdon lämpöhäviö				H_{iv}	H_{iv}	
Poistoilmavirta (standardi) [$q_{v,p}$]		0,060		W/K	W/K	
LTO vuosihyötysuhde [h_a], %	45	75	YHTEENSÄ	39,6	18,0	
Rakennuksen lämpöhäviöiden tasaus (kylmäsiltoja ei huomoida)				vert.ratkaisu	suun.ratkaisu	
$H_{vaippa} = H_{joht} + H_{vuotoilma} + H_{iv}$				Ominaislämpöhäviö		
Lämpöhäviö vertailutasosta % (lämpimät tilat)				YHTEENSÄ	137,8	96,7

Toteuttaa ehdot

OULU

Rakennusvalvonta, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut,
Solistinkatu 2, Ympäristötalo 1. krs.

Esimerkkitalo

$H_{\text{vaiippa}} = H_{\text{joht}} + H_{\text{kylmäsillat}} + H_{\text{vuotoilma}}$		W/K	86,2						
Rakennusvaiipan ominaislämpöhäviö $H_{\text{vaiippa}}/A_{\text{netto}}$		W/(K m ²)	0,57						
Talotekniset järjestelmät	Lämmitystapa		Maalämpö	Ulkoilma-vesi	Pelletti	Kaukolämpö	Sähkö		
Lämmin käyttövesi	Energialaskenta	Nettotarve	Ostoenergia	Ostoenergia	Ostoenergia	Ostoenergia	Ostoenergia		
nettotarve, kWh/(m ² a)	35	kWh/(m ² a)	kWh/(m ² a)	kWh/(m ² a)	kWh/(m ² a)	kWh/(m ² a)	kWh/(m ² a)		
häviöt, kWh/(m ² a)	5	Tilojen lämmitys	41,9	15,9	24,1	69,8	55,7	52,4	
Aurinkokeräin, m ²	0	Ilmanvaihdon lämmitys	6,1	1,9	2,8	8,2	6,5	6,1	
tuotto, kWh/(m ² a)	0,0	Käyttöveden lämmitys	35,0	17,4	24,0	53,3	42,6	40,0	
Lämmönjaon ja -luovutuksen	Puhaltimet ja pumput	5,3	5,3	5,3	7,8	7,8	5,3		
hyötysuhde, -	0,8	Valaistus	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0		
Ilmanvaihto	Kuluttajalaitteet	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8		
LTO lämpötilasuhde, %	80	Yhteensä	111	63	79	162	135	127	
ominaissähköteho	1,5	E-vaatimus	163	E-luku	107	134	118	125	215

OULU

Rakennusvalvonta, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut,
Solistinkatu 2, Ympäristötalo 1. krs.

Esimerkkitalo

- *Talosta löytyy valmiudet tulevaisuudessa kiristyviin energiamääräyksiin*
- *Uusiutuvien energiaratkaisujen hyödyntäminen talon energiantuotannossa*

OULU

Rakennusvalvonta, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut,
Solistinkatu 2, Ympäristötalo 1. krs.

Lisälämmitysjärjestelmien vaikutus E-lukuun

- *Aurinkokeräimet*
- *Vesitakka*
- *Ilmalämpöpumppu*
- *Vertailussa 100-200 m² talot*

OULU

Rakennusvalvonta, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut,
Solistinkatu 2, Ympäristötalo 1. krs.

Aurinkeräinten vaikutus E-lukuun

Miten paljon E-luku pienenee, kun talossa on energialaskennan mukainen maksimimäärä aurinkokeräimiä lämpimän käyttöveden tuottamiseen?

- Lämpimän käyttöveden standardikäyttö on 35 kWh/m²/a, josta voidaan tuottaa maksimissaan puolet auringolla (17,5 kWh/m²/a)

OULU

Rakennusvalvonta, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut,
Solistinkatu 2, Ympäristötalo 1. krs.

Aurinkeräinten vaikutus E-lukuun

Jos päälämmitysjärjestelmän lisäksi hyödynnetään aurinkokeräimiä, niin vaikutus E-lukuun:

MAALÄMPÖ $(17,5/3)*1,7=$ **9,9 kWh/m²**

KAUKOLÄMPÖ $(17,5/0,95)*0.7=$ **12,9 kWh/m²**

SÄHKÖ $(17,5*1,7)=$ **29,8 kWh/m²**

*•E-luku siis pienenee aurinkokeräimillä esim.
kaukolämpötalossa 12,9 kWh/m²*

OULU

Rakennusvalvonta, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut,
Solistinkatu 2, Ympäristötalo 1. krs.

Vesitakan vaikutus E-lukuun

Miten paljon E-luku pienenee, kun talossa on energialaskennan mukainen vesitakka?

-Määräys asettaa rajan , että takan osalta voidaan maksimissaan hyödyntää 2000 kWh/a

-Mikäli takan hyötysuhde 0,8 niin takan kokonaisenergiankulutus on:

$$(2000/0,8)*0,5=1250 \text{ kWh}$$

OULU

Rakennusvalvonta, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut,
Solistinkatu 2, Ympäristötalo 1. krs.

Vesitakan vaikutus E-lukuun

Vesitakan vaikutus E-lukuun:

MAALÄMPÖ $(2000/3)*1,7=1133 \text{ kWh} < 1250 \text{ kWh}$

Ei vaikutusta

KAUKOLÄMPÖ $(2000/0,95)*0,7= 1474 \text{ kWh}$

$(1474-1250) \text{ kWh}=224 \text{ kWh} \rightarrow$ vaikutus E-lukuun 2,2-1,1

Pieni vaikutus

SÄHKÖ $2000*1,7=3400 \text{ kWh}$

$(3400-1250) \text{ kWh}=2150 \text{ kWh} \rightarrow$ vaikutus E-lukuun 21,5-10,8

Suuri vaikutus

OULU

Rakennusvalvonta, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut,
Solistinkatu 2, Ympäristötalo 1. krs.

Ilmalämpöpumpun vaikutus E-lukuun

Miten paljon E-luku pienenee, kun talossa on energialaskennan mukainen ilmalämpöpumppu?

-Määräys asettaa rajan , että il-pumpun osalta voidaan maksimissaan hyödyntää 1000 kWh/a

-Mikäli il-pumpun SFP-luku on 3, niin kokonaisenergiankulutus on:

$$(1000/3)*1,7=567 \text{ kWh}$$

Ilmalämpöpumpun vaikutus E-lukuun

Ilmalämpöpumpun vaikutus E-lukuun:

MAALÄMPÖ $(1000/3)*1,7=567 \text{ kWh}$

Ei vaikutusta

KAUKOLÄMPÖ $(1000/0,95)*0,7= 737 \text{ kWh}$

$(737-567) \text{ kWh}=170 \text{ kWh} \rightarrow$ vaikutus E-lukuun $1,7-0,9$

Pieni vaikutus

SÄHKÖ $1000*1,7=1700 \text{ kWh}$

$(1700-567) \text{ kWh}=1133 \text{ kWh} \rightarrow$ vaikutus E-lukuun $11,3-10,8$

Suuri vaikutus

OULU

Rakennusvalvonta, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut,
Solistinkatu 2, Ympäristötalo 1. krs.

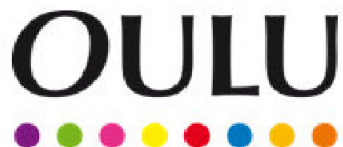

Lämmitysmuotojen hintoja

- *Kaikissa oletuksena vesikiertoinen lämmönjako (ei ole huomioitu hinnoissa)*

LÄMMITYSMUOTO	PERUSINVESTOINTI	ENERGIAN HINTA
MAALÄMPÖ	13000-18000 €	0,05 €/kWh + 100 €/a
KAUKOLÄMPÖ	n. 7500 €	0,04 €/kWh + 400 €/a
SÄHKÖ	n. 4000 €	0,125 €/kWh + 200 €/a

Hinnat suuntaa-antavia

Rakennusvalvonta, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut,
Solistinkatu 2, Ympäristötalo 1. krs.

Lisälaitteiden hintoja

LAITE	PERUSINVESTOINTI
AURINKOKERÄIMET	3000-6000 €
VESITAKKA	2000 €
ILMALÄMPÖPUMPPU	2000 €

Hinnat suuntaa-antavia

OULU

Rakennusvalvonta, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut,
Solistinkatu 2, Ympäristötalo 1. krs.

Lähteet

Tekstit:

- *Kurnitski, J. Energiamääräykset 2012, Opas uudisrakennusten energiamääräysten soveltamiseen*
- *Ympäristöministeriö, RakMK D3 2012*

Kuvat:

- *Kurnitski, J. Energiamääräykset 2012, Opas uudisrakennusten energiamääräysten soveltamiseen*
- *Lamit Oy, E-luku koulutus*

OULU

Rakennusvalvonta, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut,
Solistinkatu 2, Ympäristötalo 1. krs.

